

Список використаних джерел:

1. Добровольська С. Клієнтоорієнтованість як інструмент формування конкурентноспроможності підприємств сфери гостинності. *Індустрія гостинності*. 2023. С. 200-203. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22752/02luschik-mariyaindustriya-gostinnosti-zbirnik-tez.pdf>
2. Кравченко О. Аналітичне дослідження актуального стану готельного бізнесу України та перспективи його розвитку. *Індустрія гостинності*. 2023. С. 312-316. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2023/pages/22752/02luschik-mariyaindustriya-gostinnosti-zbirnik-tez.pdf>
3. Либа А. Організація і проведення VIP-турів. 2024. URL: <https://tinyurl.com/2dmbcksp>
4. Tkachuk T. M. Foresight-vectors development of the tourist system. - The 4th International scientific and practical conference —Modern research in world sciencell (July 10-12, 2022) SPC —Sci-conf.com.ua, Lviv, Ukraine. 2022. 1161 p. (Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції) p. 856-861. <https://tinyurl.com/2gex3lce>

Божко Є.І.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 242 «Міжнародний туризм»

Корнійчук П.В.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 242 «Міжнародний туризм»

Науковий керівник: Римар О. Г.
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
фундаментальних та спеціальних дисциплін
Нововолинський навчально-науковий інститут
економіки та менеджменту ЗУНУ
м. Нововолинськ, Україна

ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ В РЕАЛІЯХ ВОЄННОГО ЧАСУ

У сучасних умовах воєнного протистояння оздоровчий туризм в Україні зазнає як нових викликів, так і набуває окремих можливостей для трансформації й розвитку. У мирний час лікувально-оздоровчий туризм (санаторно-курортний, бальнеотерапевтичний, кліматичний, SPA/Wellness) був одним із перспективних напрямів українського туристичного ринку, спираючись на природні ресурси – мінеральні води, лікувальні грязі, кліматичні та гірські зони, трав'яні запаси тощо. До початку повномасштабної агресії в Україні налічувалося близько 38 курортів, з них 7 – державного значення, 31 – радянського походження, а 11 курортів опинилися в тимчасово окупованих територіях. Серед традиційно популярних напрямів – Трускавець, Моршин, Східниця, Хмільник, Закарпатські термальні курорти [1].

Однак із початком повномасштабної війни перед оздоровчим туризмом постали суттєві перешкоди. Зокрема, значна частина інфраструктури охорони здоров'я зазнала пошкоджень або повної руйнації внаслідок бойових дій, обстрілів і ракетних ударів. У багатьох регіонах спостерігається нестача кадрів медичного персоналу через переселення або виїзд за кордон, а також перевантаженість і логістичні труднощі. Водночас економічні втрати, обмеження бюджетного фінансування, зростання ризиків безпеки, нерівномірне розміщення внутрішньо переміщених осіб (ВПО) створюють диспропорції в попиті на оздоровчі послуги.

Проте попри вищезгадані виклики, у сучасних реаліях спостерігаються певні нові тенденції, які потенційно можуть стати основою для адаптивного розвитку оздоровчого туризму. Зокрема, попит на локальні, внутрішні поїздки серед громадян залишається стійким – люди намагаються уникати тривалих подорожей і зосереджуються на близьких курортних зонах. Водночас зростає інтерес до програм психічного оздоровлення, антистресових практик, оздоровчих ретритів, що поєднують психологічну підтримку з фізичним відновленням. Також зростає роль цифрових технологій – телемедицина, дистанційні консультації, використання мобільних застосунків для моніторингу здоров'я й планування оздоровчих маршрутів [2, с.198].

З огляду на ці тенденції, важливо проаналізувати ключові чинники, що формують потенціал оздоровчого туризму в умовах війни. До таких чинників належать: наявність безпечних територій із стабільною інфраструктурою, близькість до великих міст із транспортним доступом, стабільне забезпечення енергетики та супутніх ресурсів (вода, тепло, комунікації), здатність курортних закладів адаптуватися до змін безпеки (наприклад, наявність укриттів, систем оповіщення), здатність надавати комплексні послуги (лікування, реабілітація, відновлення), а також гнучка цінова політика з урахуванням соціального виміру.

Потенціал оздоровчого туризму у різних регіонах України представлений в таблиці 1.

Таблиця 1.

Оздоровчо-медичний потенціал регіонів України

№ п/п	Регіон / курорт/ сегмент	Основні ризики / обмеження	Переваги в умовах війни
1.	Західна Україна (Карпати, курорти Львівщини, Закарпаття)	нестабільне транспортне сполучення, сезонність, енергетичні обмеження	відносна безпека, близькість до кордонів, гірські кліматичні фактори, природна тиша
2.	Центр / Північ (курортні зони в Полтавській, Київській областях)	ризик обстрілів, перебої з інфраструктурою, конкуренція з іншими напрямками	доступність для населення великих міст, м'який попит
3.	Південні / східні регіони (до лінії фронту)	безпека, руйнування інфраструктури, міни, низька довіра	потенціал реконструкції після деокупації, природні ресурси
4.	Внутрішні переселенці / соціальний сегмент	обмежені фінансові ресурси, пріоритет гуманітарної допомоги	потреба в реабілітації, психологічній підтримці, локальні маршрути

Вищеподана таблиця ілюструє, що навіть у найскладніших умовах існують регіони та курортні зони з потенціалом для підтримки оздоровчої діяльності, якщо забезпечити належний рівень безпеки, інфраструктури та інвестицій.

Згідно проведеного дослідження, можемо запропонувати наступні перспективні кроки у галузі оздоровчого туризму в Україні. По-перше, необхідно проводити стратегічне зонування територій з врахуванням безпеки, інфраструктурної готовності та екологічного балансу. По-друге, курортним установам важливо розробляти адаптивні моделі діяльності – мініпрограми, комбіновані послуги, можливості гнучкого бронювання та переносу термінів. По-третє, державна підтримка має включати пріоритетне фінансування реконструкції курортної інфраструктури, компенсаційні механізми, пільгові кредити, податкові стимули. По-четверте, необхідно активне залучення міжнародних грантів і партнерств задля модернізації медико-оздоровчих баз, запровадження інновацій, підвищення безпеки. По-п'яте, важливим елементом є просвітницька та маркетингова діяльність – формування іміджу надійних оздоровчих напрямів, розробка туристичних маршрутів із акцентом на здоров'я та безпеку, комунікація з громадянами про переваги «оздоровчого відпочинку безпечно» [3, с.154].

Таким чином, оздоровчий туризм в Україні в умовах війни трансформується – він змушений адаптуватися до нових реалій, але водночас зберігає потенціал як для внутрішнього попиту, так і для післявоєнного відродження. Здатність галузі реагувати на виклики, інноваційність, державна підтримка та мобільність будуть ключовими факторами її стійкості й розвитку.

Список використаних джерел:

1. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні: перспективи розвитку і конкурентоспроможність. URL: https://www.tourism.gov.ua/blog/likuvalno-ozdorovchiy-turizm-y-ukrayini-perspektivi-rozvitku-i-konkurentospromozhnist?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 10.10.2025).
2. Галасюк С. С. Сучасний стан розвитку санаторно-курортної бази в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 15. С. 197-202.
3. Мальська М.П. Туризм у міжнародному і національному вимірах. Історія і сучасність: Монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 268 с.